

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

WARSZAWA.

Nr. 16. 15 października 1931.

T R E Ś Ć :

ROZPORZĄDZENIA:

	Str.
19. Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 września 1931 r. w sprawie wzorów ksiąg i druków, przewidzianych w regulaminie więziennym	242
20. Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 1931 r. o utworzeniu urzędu notariusza w Opatowie w okręgu sądu okręgowego w Radomiu.	272
21. Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 października 1931 r. wydane w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia w sprawie czynności komorników, jako specjalnych poborców w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie	272

ZARZĄDZENIE Ministra Sprawiedliwości z dnia 2 października 1931 r. w sprawie siedziby drugiego wydziału, powołanego do rozpoznawania spraw w postępowaniu doraźnym w okręgu sądu okręgowego w Piotrkowie 272

OKÓLNIKI:

Nr. 1626/II. St./31 w sprawie nadsyłania rocznych wykazów spraw, załatwionych przez sądy doraźne	273
Nr. 1627/II. G. S./31 w sprawie ściągania kwot, nadpłaconych funkcjonariuszom państwowym	273

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO w sprawie wykładni przepisów art. 227, 228 i 212 Pr. o Małż. oraz art. 260 i 261 K. C. P. 274

KOMUNIKAT:

w sprawie skradzenia pieczęci urzędowej z napisem „Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami w Chrzanowie 276

19.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 25 września 1931 r.

w sprawie wzorów ksiąg i druków, przewidzianych w regulaminie więziennym.

Na podstawie art. 71 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. w sprawie organizacji więziennictwa (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 272) zarządzam co następuje:

§ 1. Z dniem 1 października 1931 r. ustala się poniższe wzory ksiąg i druków, przewidzianych w regulaminie więziennym (rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 1931 r. w sprawie regulaminu więziennego — Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 577).

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

Do § 64 i 65 regulaminu.

Imię ..... Nr. .... 193... r.

Nazwisko ..... Księga główna więźniów ..... Nr. ....

Wzięto na przechowanie		Wydano w czasie pobytu w więzieniu	
Liczba (sztuk)	Wyszczególnienie przedmiotów	Liczba (sztuk)	Wyszczególnienie przedmiotów
	dnia ..... 193... r.		dnia ..... 193... r.
Rzeczy są zapisane zgodnie ze stanem rzeczywistym.		Podpis więźnia	
Podpis więźnia		Starszy dozorca gospodarczy (podpis)	
Starszy dozorca gospodarczy (podpis)		U w a g a : (Numer worków, półek, szuflad i t. d.)	

..... dnia ..... 193... r.

Przy zwolnieniu po otrzymaniu rzeczy własnych więzień oświadczył:
"Otrzymałem wszystko, pretensyj żadnych nie roszczę".
Oświadczenie to więzień przeczytał i rzeczy swe z zapisem porównał.

Więzień ..... Starszy dozorca gospodarczy .....

Wzór Nr. 30. Księga własnych rzeczy więźniów.

Do § 64 regulaminu.

Pierwsza połowa.

Nr. porządkowy	Data przyjęcia na przechowanie	Nazwisko i imię więźnia	Nr. w księdze głównej więźniów	Wyszczególnienie odebranych pieniędzy i kosztowności

Dru ga połowa.

Podpis więźnia	Wyszczególnienie zwróconych pieniędzy i kosztowności	Data zwrotu	Pokwitowanie więźnia z otrzymania pieniędzy i kosztowności	Uwagi lub adnotacje o zatrzymaniu pieniędzy i kosztowności z wyszczególnieniem motywów

Wzór Nr. 29. Księga kontowa depozytów.

Do § 67 regulaminu.

Nazwisko więźnia	Imię więźnia	Nr. w księdze głównej więźniów	Data opuszczenia więzienia	U W A G A
1	2	3	4	5

Wzór Nr. 3. Skorowidz alfabetyczny.

Do §§ 67, 68 regulaminu.

Str. 1.

Nr. bieżący	Nazwisko i imię więźnia śledczego	Zawód	Miejsce zamieszkania	Data urodzenia	Wyznanie	Oskarżony o	Data i godz. przybycia do więzienia	Nakaz przyjęcia	
								Kto wydał nakaz	Data wydania i Nr. akt sprawy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Str. 2.

Skład przybył więźni	Podpis przyjmującego	Powód przerwania tymczasowego zaarrestowania						Rodzaj przestępstwa			Recydywy i Karani			U w a g i	
		Zwolnienie	Rozporządzenie kary	Smierc	Ucieczka	Przeniesienie do innego więzienia lub zakładu	Kto wydał nakaz i Nr. sprawy	Liczba dni przebytych w więzieniu	Nr. księgi głównej więźniów karnych	W ogólności	Karani poprzednio raz lub więcej	W ogólności	Karani poprzednio co najmniej 3 razy		Z tego art. 21
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			

Wzór Nr. 1. Księga główna więźniów śledczych.

Do § 67 regulaminu.

Nr. w księdze głównej więźniów karnych	Nazwisko i imię więźnia	Godzina zwolnienia	Nr. w księdze głównej więźniów karnych	Nazwisko i imię więźnia	Godzina zwolnienia
	Dnia			Dnia	

Wzór Nr. 6. Kalendarz terminowy zwolnień

1	Nr. porządkowy	Nazwisko i imię więźnia karnego	Zawód	Miejsce zamieszkania	Data urodzenia	Wyznanie	Wyrok wydany		Nr. akt sprawy i data wyroku	Rodzaj kary				Wymiar kary						
							Przez sąd			a	b	c	d	a	b	c	d			
2										9	Ciężkie więzienie									
3										10	Wieżenie									
4										11	Twierdza									
5										12	Areszt									
6										13	Lat									
7										14	Miesiący									
8										15	Tygodni									
9										16	Dni									
10																				

Do §§ 67, 68 regulaminu.

Str. 1.

Str. 2.

Termin odbywania kary	Przybył do więzienia	Skąd przybył	Skreślony na skutek						Liczba odbytych dni kary	Nr. księgi głównej więźniów śledczych	Rodzaje przestępstw	Recydywy		U W A G I
			Zwolnienia po odbyciu kary	Amnestji	Przeniesienia do innego więzienia, szpitala lub zakładu	Przedterminowego zwolnienia	Przerwy w odbywaniu kary	Ułaskawienia				Śmierci	Ucieczki	
Od (dzień m-c rok i godz.)	Do (dzień m-c rok i godz.)	Roku dnia, m-ca godz.	17	18	D	A	T	A	19	20	21	22	23	24

Wzór Nr. 2. Księga główna więźniów karnych.

Do § 127 regulaminu.

Str. 1.

Więzienie w .....

W Y K A Z**liczby porcji i ilości produktów spożywczych**

na dzień ..... 193.....roku.

Nr.	Wyszczególnienie	Liczba więźniów			Liczba porcji														
		Męż- czyzn	Kob- biet	Ra- zem	Soli	Pożywienie gorące			innych dodat- kowych posił- ków	Dla cho- rych									
						nor- mal- nych	dotat- kow- ych	Ra- zem											
1	Stan z dnia poprzed- niego																		
	Przybyło																		
	Razem																		
	Ubyło																		
	Stan obecny																		
2	Odżywających się od- dzielnie na koszt własny																		
3	Do wyżywienia pozos- taje																		
4	Chorych																		
5	Zdrowych																		
	Z tej liczby:																		
	a) pozbawionych gorą- cego pożywienia ..																		
	pozostaje																		
	b) otrzymujących z po- wodu ciężkiej pracy .... proc. dodatku .																		
	c) otrzymujących z in- nych powodów .... proc. dodatku																		
	d) otrzymujących tylko normalną porcję ...																		

Str. 2.

Porcji	Wyszczególnienie produktów	Na jedną porcję wypada	Potrzeba			Porcji	Wyszczególnienie produktów	Na jedną porcję wypada	Potrzeba				
			kg.	gr.	l.				kg.	gr.	l.		
	Dla zdrowych: Śniadanie:					II. Dla wszystkich Chleba a) Mężczyźni: porcji normalnych . porcji z .... % do- datku . . . . . porcji dla pozba- wionych gorącego poż. wienia							
	Obiad:					b) Kobiety: porcji normalnych . porcji z .... % do- dodatku . . . . . porcji dla pozba- wionych gorącego pożywienia							
	Kartofli:					Razem							
						Soli							
						III. Dla chorych Śniadanie:							
						Obiad:							
						Kolacja:							
	Innych dodatko- wych pokarmów					Dodatków na skutek zarządzenia lekarza							

Zestawił
Pom. Naczelnika .....Sprawdził
Naczelnik .....

Wymienione produkty w całości otrzymałem .....

Wzór Nr. 27. Wykaz liczby porcji.

Do § 195 regulaminu.

Str. 1.

L. P.	Nazwisko i imię	Wiek	Wyznanie	Kwalifikacje naukowe	Data zapisania do szkoły	Oddział i grupa	Za co osadzony	Który raz karany
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Str. 2.

Jak długo ma przebywać w więzieniu	Gdzie pracuje	Postępy w nauce	Data i powód wykreślenia ze szkoły	Uwagi i spostrzeżenia
10	11	12	13	14

Wzór Nr. 61. Księga główna szkolna.

Do § 195 regulaminu.

Str. 1.

Dziennik lekcyjny

w roku szkolnym 19.....

Oddział ..... grupa .....

Przedmiot ..... godzin tygodniowo.....

Nauczyciel .....

Miesiąc	Liczba lekcji, które powinny odbyć się według planu lekcyjnego	Liczba lekcji, które faktycznie odbyły się	U w a g i
Wrzesień			
październik			
listopad			
grudzień			
styczeń			
luty			
marzec			
kwiecień			
maj			
czerwiec			

Kierownik

Nauczyciel

Liczba kolejna lekcji	Data lekcji	Podpis nauczyciela	Treść lekcji	U w a g i

Wzór Nr. 62. Dziennik lekcyjny.

Do § 195 regulaminu.

L. p.	Nazwisko i imię	P o s t ę p y										Uwagi
		Sprawow.	Religia	Polski	Arytm.	Historja	Geogr.	10	11	Opuszc dni	12	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
		I kw.										
		II "										
		III "										
		IV "										
		Egzam.										
		I kw.										
		II "										
		III "										
		IV "										
		Egzam.										
		I kw.										
		II "										
		III "										
		IV "										
		Egzam.										
		I kw.										
		II "										
		III "										
		IV "										
		Egzam.										

Wzór Nr. 64. Dziennik postępów uczniów.

Do § 199 regulaminu.

Str. 1.

Liczba porządkowa	Data	Godziny	Rodzaj pracy pozaszkolnej (koncerty, pogadanki, przezrocza, przedstawienia, i t. p.)	T r e ś ć

Str. 2.

Ilość słuchaczy	Kto prowadził	Czyjem staraniem urządzono	U w a g i

Wzór Nr. 65. Księga zajęć pozaszkolnych.

Do § 207 regulaminu.

STATYSTYKA CZYTELNICTWA

W WIEZIENIU.....

	Roku sprawo- zdawcze- go	Roku ubiegłe- go
1. Księgozbiór.		
a) Liczba dzieł dn. 31 grudnia		
w tem: beletrystyka — powieści, poezje, dramaty, książki dla dzieci i młodzieży		
naukowe — popularno-naukowe		
podręczniki szkolne		
w językach: polskim		
rosyjskim		
ruskim		
francuskim		
angielskim		
niemieckim		
2. Czytelnictwo.		
a) Liczba zarejestrowanych czytelników w ciągu roku		
b) Liczba dzieł wypożyczonych w roku		
w tem: beletrystyka		
naukowe		
c) Ogólna poczytność wszystkich dzieł		
w tem: beletrystyka		
naukowe		
d) Poczytność średnia jednego dzieła (c:b)		
w tem: beletrystyka		
naukowe		

Wzór Nr. 71. Statystyka czytelnictwa.

Do § 260 regulaminu.

Str. 1.

Nr.	Nazwisko i imię	Wyznanie	Wiek	Rozpoznanie

Str. 2.

Data przybycia	Data wypisania	Do którego szpitala wysłany	Nr. karty ambula- toryjnej	Koszty leczenia		U w a g i
				Zł.	gr.	

Wzór Nr. 33. Księga szpitalna.

Do § 260 regulaminu.

Liczba porządkowa	Data	Oddział cela	Nazwisko i imię	Rozpoznanie	Zarządzenia lekarza

Wzór Nr. 34. Księga ambulatoryjna.

Do § 260 regulaminu.

Str. 1

Rok .....

Wieżenie w .....

Karta szpitalna

Nr. w książce głównej więźniów	Lr. księgi szpitalnej	Nr. karty ambulatoryjnej	Nazwisko i imię	Data przyjęcia	Data wypisania	Wiek	Wyznanie	Zajęcie	Początek kary	Termin zwolnienia	Waga	
											przy przyjęciu	przy wypisaniu

Rozpoznanie:

Data	Przebieg choroby	Leczenie	Koszty leczenia	
			Zł.	gr.

Str. 2.

Data	Przebieg choroby	Leczenie	Koszty leczenia	
			Zł.	gr.

Wzór Nr. 35. Karta szpitalna.

Do § 260 regulaminu.

Str. 1.

Rok .....

Wieżenie w .....

Karta ambulatoryjna

Nr. w księdze główniej więźniów	Nazwisko i imię	Data przybycia	Wiek	Wyznanie	Zawód	Początek kary	Termin zwolnienia	Waga przy przy- jęciu do więzienia	Waga przy zwol- nieniu lub transporcie
Data		Stan zdrowia oraz zastąpienia			Zarządzenie lekarskie			Zł.	gr.

Str. 2.

Data	Stan zdrowia oraz zastąpienia	Zarządzenie lekarskie	Koszty leczenia	
			Zł.	gr.

Wzór Nr. 36. Karta ambulatoryjna.

Do § 268 regulaminu.

IMIĘ i NAZWISKO:					WIEK:				RCZPOZNANIE:					
D A T A														
DZIEŃ CHOROBY:														
Mocz	Waga (zielona)	Oddych	Puls (czerwona)	Ciepłota (czarna)	R.	W.	R.	W.	R.	W.	R.	W.		
					8	4	8	4	8	4	8	4		
2700	50	66	164	0,2										
2600	00	64	160	41 ⁰										
2500	50	62	156	0,8										
2400	00	60	152	0,6										
2300	50	58	148	0,4										
2200	00	56	144	0,2										
2100	50	54	140	40 ⁰										
2000	00	52	136	0,8										
1900	50	50	132	0,6										
1800	00	48	128	0,4										
1700	50	46	124	0,2										
1600	00	44	120	39 ⁰										
1500	50	42	116	0,8										
1400	00	40	112	0,6										
1300	50	38	108	0,4										
1200	00	36	104	0,2										
1100	50	34	100	38 ⁰										
1000	00	32	96	0,8										
900	50	30	92	0,6										
800	00	28	88	0,4										
700	50	26	84	0,2										
600	00	24	80	37 ⁰										
500	50	22	76	0,8										
400	00	20	72	0,6										
300	50	18	68	0,4										
200	00	16	64	0,2										
100	50	14	60	36 ⁰										
50	00	12	56	0,8										
00	50	10	52	35 ⁰										
Nr. ks. oddz.	Stolce													
	Wymioty													
	Dieta													
Nr. ks. oddz.	Zabiegi													
Nr. ks. oddz.	Uwagi osoby pielęgnowanej													

Wzór Nr. 44. Karta ciepłoty.

Do § 273 regulaminu.

Str. 1.

Kwestionariusz wywiadu lekarskiego

dotyczący umieszczenia chorego więźnia w szpitalu przy więzieniu

w.....

1. a) Nazwisko i imię. b) Wiek. c) Miejsce urodzenia. d) Zawód. e) Wykształcenie. f) Wyznanie. g) Stan rodzinny.	
2. Rodzaj przestępstwa i kiedy dokonane.	
3. a) Wymiar zasądzonej kary. b) Kiedy przybył do więzienia. c) Początek odbywania kary. d) Termin ukończenia kary.	
4. a) Zachowanie się więźnia przed wystąpieniem objawów chorobowych. b) Czy dokonywano na więźniu ekspertyzy psychiatrycznej. c) Czy jest podejrzenie symulacji i dlaczego.	

Str. 2.

5. a) Jakie choroby przebywał uprzednio. b) Stan ogólny chorego (tętno, oddech, odżywianie, stan sił, sen, apetyt). c) Czy cierpi na jakie choroby somatyczne (choroby płuc, nerek, serca, jamy brzusznej, kiłę i choroby skórne). d) Czy są ułomności wrodzone lub nabyte. e) W jakiej mierze używał alkoholu ewentualnie innych narkotyków. f) Czy niema obrażeń cielesnych.	
6. a) Od kiedy chory nerwowo lub psychicznie. b) Kiedy zachorował po raz pierwszy i który raz choruje. c) Czy w rodzinie były choroby psychiczne lub nerwowe i jakie. d) Uprzedni pobyt w zakładach psychiatrycznych.	

Str. 3.

7. a) Przebieg obecnej choroby psychicznej w więzieniu na zasadzie obserwacji lekarza i danych personelu więziennego. b) Objawy choroby psychicznej (urojenia, omamy, stany zamroczenia, zaburzenia pamięci, ataki epileptyczne z następstwami stanami zamroczeń, tendencje samobójcze, odmowa przyjmowania pokarmów, zanieczyszczanie się moczem i kałem). c) Tło choroby psychicznej i jej rozpoznanie.	
8. a) Czy chory jest niebezpieczny dla siebie i dla otoczenia i jak przejawiało się to niebezpieczeństwo w więzieniu.	

Str. 4.

Badanie neurologiczne.	
9. a) Odruchy (zrenic na światło, kolanowe, ze ścięgien Achillea, gardzielowe i spojówkowe). b) Siła mięśniowa (obecność ewentualnych porażenia wiotkich lub spastycznych). c) Chód, postawa, wymowa. d) Zaburzenia w oddawaniu moczu i kału. e) Ruchy mimowolne, drgawki. f) Rozpoznanie cierpienia neurologicznego.	
10. Uwagi.	
Miejsce i data.	
Podpis Lekarza.	

20.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2 października 1931 r.

o utworzeniu urzędu notariusza w Opatowie w okręgu sądu okręgowego w Radomiu.

Na podstawie art. 4 ustawy notarialnej z 1866 r. zarządzam co następuje:

§ 1. Tworzy się czwarty urząd notariusza przy wydziale hipotecznym sądu grodzkiego w Opatowie z siedzibą notariusza w Opatowie.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 października 1931 r.

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

21.

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 października 1931 r.

wydane w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli w przedmiocie uzupełnienia rozporządzenia w sprawie czynności komorników, jako specjalnych poborców w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie.

§ 1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i Najwyższą Izbą Kontroli w sprawie czynności komorników, jako specjalnych poborców w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (Zb. rozp. i ok. poz. 225) uzupełniam następująco:

1) W ustępie pierwszym § 3 dodaje się zdanie: „Sumy otrzymane na zakup znaczków stemplowych i sądowych należy wpisać do księgi pieniężnej w przedziałce 5, a wydane na ten cel sumy do przedziałki 9 tejże księgi.”

2) Napis przedziałki 9 księgi pieniężnej otrzymuje następujące brzmienie: „Wydano a) na ogłoszenia, b) na zakup znaczków sądowych i stemplowych.”

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 2 października 1931 r.

w sprawie siedziby drugiego wydziału, powołanego do rozpoznawania spraw w postępowaniu doraźnym w okręgu sądu okręgowego w Piotrkowie.

Na podstawie art. 18 § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr. 33, poz. 315) zarządzam co następuje:

§ 1. Wyznacza się Częstochowę, jako siedzibę drugiego wydziału powołanego do rozpoznawania spraw w postępowaniu doraźnym w okręgu sądu okręgowego w Piotrkowie.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

OKÓLNIK Nr. 1626/II. St./31

w sprawie nadsyłania rocznych wykazów spraw, załatwionych przez sądy doraźne.

Do Panów Prezesów sądów okręgowych w okręgach apelacyjnych: poznańskim, toruńskim i katowickim.

Wobec wprowadzenia rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 września 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 622) postępowania doraźnego przed sądami powszechnymi na całym obszarze Państwa — rozciągam moc obowiązującą okólnika w sprawie nadsyłania rocznych wykazów spraw, załatwionych przez sądy doraźne na obszar okręgów apelacyjnych: poznańskiego, toruńskiego i katowickiego z dniem wprowadzenia postępowania doraźnego na tych obszarach (Zb. rozp. i ok. poz. 490).

Warszawa, dnia 25 września 1931 r.

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

OKÓLNIK Nr. 1627/II. GS/31

w sprawie ściągania kwot, nadpłaconych funkcjonarjuszom państwowym.

Do władz asygnujących wymiaru sprawiedliwości i więziennictwa.

Art. 48 ustawy o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164 z r. 1922) i analogiczne postanowienia innych ustaw, względnie rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie stosunku służbowego funkcjonarjuszów państwowych, ustala maksymalną granicę zajęcia administracyjnego uposażeń. Przepisy te nie ustalają natomiast minimalnej wysokości zajęcia.

Celem ujednostajnienia postępowania w tej dziedzinie oraz celem całkowitego zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa, Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 15 września 1931 L. D. III. 1939/1/31 zarządziło, ażeby w wypadkach, w których wierzytelność Skarbu Państwa skutkiem nadpłaty przekracza kwotę 500 (piećset) zł., o wysokości raty miesięcznej zwrotu nadpłaty rozstrzygała właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu, we wszystkich natomiast innych wypadkach władza, asygnująca uposażenie w porozumieniu z równorzędną władzą skarbową.

Podając powyższe zarządzenie do wiadomości i stosowania, zaznaczam, że wysokość miesięcznego potrącenia winna być ustalana w każdym przypadku z osobna, w zależności od wysokości nadpłaconej kwoty, ogólnej sumy obciążenia uposażenia danego funkcjonarjusza państwowego i tym podobnych okoliczności.

Równocześnie uchylam dotyczące powyższego przedmiotu zarządzenie, zawarte w drugim i trzecim ustępie okólnika w sprawie ściągania kwot, nadpłaconych funkcjonariuszom państwowym (Zb. rozp. i ok. poz. 164).

Warszawa, dnia 5 października 1931 roku.

Minister Sprawiedliwości:
Czesław Michałowski

UCHWAŁA SĄDU NAJWYŻSZEGO

w sprawie wykładni przepisów art. 227, 228 i 212 Pr. o Małż. oraz art. 260 i 261 K. C. P.

Na posiedzeniu niejawnym Połączonych Izb Cywilnych Sądu Najwyższego dnia 18 kwietnia/2 maja 1931 r. Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes Izby I B. Pohorecki, jako przewodniczący i Prezes Izby III Dr. A. Sieradzki

Sędziowie: I. Baliński, Dr. T. Bresiewicz, S. Holewiński, Dr. Wł. Dbałowski, M. Stefko, B. Wermiński, W. Miszewski, J. Hroboni, A. Stanisławski, W. Kondratowicz, W. Müller, S. Nowodworski, M. Grabowski, W. Święcicki, Dr. M. Wawrzkowicz, S. Suryn, Dr. K. Flach, Z. Bańkowski, M. Lisiewski, K. Rakowiecki, E. Krotowski, J. Jurecki, W. Łukaszewicz, Dr. F. Wajda, J. Witecki, Dr. Z. Łukawiecki, K. Dobrucki, J. Włoczewski, T. Dyduszyński, Dr. J. Łopuszański, J. Żurawski

przy udziale jako sekretarza sędziego grodzkiego W. Szemiotha i w obecności prokuratora A. Waśkowskiego.

rozpoznawał wystosowany na zasadzie art. 41 i art. 275 § 3 Prawa o ustroju sądów powszechnych wniosek Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 1930 r. L. I. U. 5099/30 o wyjaśnienie: czy na zasadzie przepisów prawa cywilnego, obowiązującego w b. Królestwie Kongresowem zwłaszcza wobec postanowień art. 227, 228 i 212 Pr. o Małż. oraz art. 260 i 261 Kod. Cyw. Pol. z 1825 r. po uprawomocnieniu się wyroku, orzekającego rozwód, unieważnienie małżeństwa lub rozłączenie od stołu i łoża na czas nieograniczony, była żona wraca do używania nazwiska, które nosiła przed zawarciem związku małżeńskiego, a jeśli tak, to czy powrót ten zawsze następuje ipso jure, czy też może o nim i w jakim trybie orzekać sąd, oraz jaki ewentualnie wpływ na utratę nazwiska w powyższych warunkach posiada dobra lub zła wiara, wina lub brak winy żony?

Po wysłuchaniu sprawozdania sędziego-referenta i wniosków prokuratora Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kwestję nazwiska kobiety w razie wstąpienia w związek małżeński, jako wchodząca w zakres skutków cywilnych małżeństwa, Kod. Cyw. Pol. z 1825 r. uregulował w art. 181, wpływ zaś uznania w następstwie małżeństwa za nieważne lub rozwiązania go przez rozwód na wszelkie skutki cywilne małżeństwa, a więc i na nazwisko żony, oznaczył w art. 260 i nast. Prawo o Małżeństwie z 1836 r. mocą wyraźnej normy art. 212, pomimo pewnej nieistotnej zmiany brzmienia przepisu, utrzymało nadal zasadę kodeksową, że zawarcie związku małżeńskiego nadaje żonie prawo i wkłada na nią obowiązek używania nazwiska męża. Jednak i do zasad, określających prawa i obowiązki mężatki w tym względzie w razie unieważnienia małżeństwa lub rozwodu, Prawo to również nie wprowa-

dziło żadnych zmian. Nie mógł tego sprawić ani art. 227, który stanowi jedynie na ten przypadek o ustaniu zupełnem opisanych w rozdz. VII wzajemnych praw i obowiązków małżonków, lecz nie dotyczy nazwiska żony, ani art. 248, który nie uchylił w tym przedmiocie, jako nieurządzonym przez nowe prawo, mocy obowiązującej art. 260 i nast. Kod. Cyw. Pol. Świadczy o tem dobitnie zestawienie tekstu polskiego pomienionych przepisów Pr. o Małż. z ogłoszonym współrzędnie w Dzien. Pr. (t. 18 str. 56 i nast.) tekstem rosyjskim, z którym niepodobna się tu nie liczyć przy wykładni niedość jasnego brzmienia polskiego, a który nie pozostawia żadnych wątpliwości co do takiej, a nie innej, myśli prawa.

Wytworzony tym sposobem, a obowiązujący i obecnie, zespół norm Kod. Cyw. Pol. i Pr. o Małż. nie zawiera przepisu, któryby nakazywał mężatce noszenie nadal nazwiska mężowskiego również po uznaniu małżeństwa za nieważne lub po rozwodzie. Prawo zaś żony do używania wówczas rzeczzonego nazwiska wyraźne przepisy art. 260, 261, 264 i 266 Kod. Cyw. Pol. uzależniają od jej dobrej lub złej wiary w razie unieważnienia małżeństwa oraz od przyrównanych do nich winy lub braku winy w razie rozwodu. Żona, nie uznana za będącą w złej wierze lub winną, zachowuje to prawo, jako służący jej nadal skutek cywilny małżeństwa; gdy jednak została już zwolniona od obowiązku, może się tego prawa zrzec i powrócić do swego nazwiska rodowego; jednak mąż nie może jej wzbronić używania jego nazwiska na tej jedynie podstawie, że małżeństwo uległo unieważnieniu lub rozwiązaniu (pytanie, czy nie mógłby tego uczynić na innej podstawie, np. z powodu przynoszenia ujemy nazwisku, wykracza poza ramy rozważanego zagadnienia). Sytuacja żony, uznanej za będącą w złej wierze lub winną, jest o tyle odmienna, że nie służy jej wspomniany wyżej skutek cywilny małżeństwa, a więc winna ona zaniechać używania nazwiska mężowskiego i powrócić do nazwiska rodowego; ponieważ jednak niezastosowanie się przez nią do powyższych wskazań ustawy może obrażać jedynie prawa męża, przeto jedynie i wyłącznie mężowi służy prawo domagania się, aby żonie zakazane zostało używanie jego nazwiska; jeśli tedy mąż nie występuje z takim żądaniem, żona może i w tym przypadku zachować faktycznie nazwisko mężowskie.

Ponieważ takie żądanie ze strony męża dąży w istocie do urzeczywistnienia spornego uprawnienia cywilnego, wynikającego z unieważnienia lub rozwiązania małżeństwa, to stosownie do art. 1 Ust. Post. Cyw. mąż może dochodzić takiego swego prawa jedynie w drodze powództwa sądowego. Brak jest natomiast podstawy prawnej, a nie zachodzi również potrzeba, by powrót żony do nazwiska rodowego na jej żądanie miał być uzależniony od rozstrzygnięcia w drodze sądowej. Żona może dokonać takiego powrotu bez względu na swą dobrą lub złą wiarę, winę lub brak winy; żona dobrej wiary lub niewinna wykonywa w ten sposób swoje prawo, żona złej wiary lub winna spełnia swój obowiązek, co może uczynić, nie czekając na żądanie ze strony męża. Zatem taki powrót nie wymaga zezwolenia sądowego, a z natury swej nie mógłby być przedmiotem sporu cywilnego, chociażby dla braku strony przeciwnej, przeciwko której miałby być skierowany (art. 4 Ust. Post. Cyw.).

Zrzeczenie się przez żonę lub odjęcie jej nazwiska mężowskiego powoduje zawsze powrót żony — bez względu na to, jakie nosiła nazwisko w dobie zawarcia małżeństwa (np. wdowie lub z poprzedniego rozwiązanego małżeństwa) — do jej nazwiska rodowego, jako do tego, do którego praw pomimo przybrania nazwiska męża nie utraciła (art. 312 i in. Kod. Cyw. Pol.).

Z uwagi na wymagania porządku publicznego powrót mężatki do nazwiska rodowego nie mógłby jednak dokonać się przez sam fakt używania owego nazwiska, lecz musi być związany z pewną czynnością urzęd-

dową. Przy powrocie przymusowym na żądanie męża zapadnie tu wyrok sądowy. Przy powrocie zaś dobrowolnym, pod rządem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 16 marca 1928 r. o ewidencji i kontroli ruchu ludności poz. 309 Dz. ust. (art. 1, 7, 10, 11 i 18) w związku z opartem na niem rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 16 października 1930 r. o meldunkach i księgach ludności poz. 653 Dz. Ust. (Ust. 7 § 12, ust. 1 § 13 oraz ust. 1 i 2 § 14) za odpowiednią czynność należy tu poczytać właściwe oświadczenie ze strony mężatki wobec władzy, powołanej w miejscu jej zamieszkania do prowadzenia ewidencji i kontroli ruchu ludności; oświadczenie takie winno mieć za skutek wprowadzenie odpowiedniej zmiany do ksiąg ludności oraz, stosownie do okoliczności, wydanie mężatce zmienionego dowodu osobistego lub też zaświadczenia o dokonaniu wspomnianego zgłoszenia. Oświadczenie takie oczywiście nie mogłoby już być cofnięte i skutki jego muszą być nieodwołalne.

Skoro zaś przy zgłoszeniu przez mężatkę powrotu do nazwiska rodzowego bez wpływu już pozostaje kwestja jej złej lub dobrej wiary, winy lub braku winy, to badanie tych okoliczności leży już poza kompetencją władzy, przyjmującej oświadczenie, a dostateczną legitymacją dla zgłaszającej się jest właściwy dowód, iż małżeństwo zostało prawomocnie rozwiązane lub uznane za nieważne.

Wreszcie, w razie rozłączenia co do stołu i łoża na czas nieograniczony, zaznaczone w art. 228 Pr. o Małż. utrzymanie węzła małżeńskiego pozostawia nienaruszonymi zarówno prawo żony, jak i jej obowiązek do noszenia nazwiska mężowskiego, jako widomej oznaki rzeczowego węzła.

Z tych zasad Sąd Najwyższy na postawione pytanie daje odpowiedź następującą:

„Pod rządem Kod. Cyw. Pol. z r. 1825 oraz Pr. o Małż. z r. 1836 w razie unieważnienia małżeństwa lub rozwodu żonie wolno powrócić do swego nazwiska rodzowego przez oświadczenie wobec władzy, powołanej w miejscu jej zamieszkania do prowadzenia ewidencji i kontroli ruchu ludności; żonie, uznanej za będącą w złej wierze lub za winną, mąż może zabronić używania jego nazwiska i dochodzić tego swego prawa w drodze powództwa sądowego; w razie rozłączenia co do stołu i łoża żona zawsze nosi nadal nazwisko mężowskie”.

K O M U N I K A T

w sprawie skradzenia pieczęci urzędowej z napisem „Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami w Chrzanowie”.

Do wiadomości wszystkich władz i urzędów wymiaru sprawiedliwości.

Wojewoda krakowski pismem z dnia 29 sierpnia 1931 r. L. OB-I-1196/Os/2/31 zawiadamia, że dnia 12 sierpnia 1931 r. włamano się do lokalu Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy w Chrzanowie i skradziono urzędową pieczęć (okrągłą) gumową o średnicy 3½ cm. z napisem „Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy i Opieki nad Wychodźcami w Chrzanowie”.

Odbitki podpisów urzędników P. U. P. P. w Chrzanowie, którzy się tą pieczęcią posługiwali Ministerstwo Sprawiedliwości przesłało Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie, celem przekazania ich właściwym władzom i urzędom wymiaru sprawiedliwości.